

Fiskeridirektoratet
Postboks 185
5804 Bergen
Postmottak@fiskeridir.no

Trondheim, 17.11.2020

Saksnummer: 20/13515

Høring - Forslag til regulering av fangst av kongekrabbe i 2021

Innledning:

Sjømatbedriftene viser til mottatt høringsbrev av den 09.10.2020, med svarfrist den 20.11.2020. Sjømatbedriftene leverer med dette sitt hørings svar.

Fiskeridirektoratet har fått i oppdrag av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) å utarbeide et høringsnotat om regulering av fangst av kongekrabbe i og utenfor kvoteregulert område i 2021. Høringsnotatet baserer seg på bestillingen fra NFD, samt Stortingsmelding nr. (Meld. St.) 17 (2014-2015) «Evaluering av forvaltningen av kongekrabbe». På grunn av situasjonen med covid-19 har det ikke blitt avholdt årlig dialogmøte med næringen.

I forbindelse med Stortingets behandling av Dokument 8:69 S (2019-2020) våren 2020 om utvidet adgang til å delta i det kvoteregulerte fangsten av kongekrabbe, har Stortinget fattet tre vedtak:

1. Stortinget har bedt regjeringen vurdere å øke innsatsen for å få bukt med den uregistrerte kongekrabbefangsten
2. Stortinget har bedt regjeringen endre vilkårene for å kunne delta i kongekrabbefangsten i det kvoteregulerte området i Øst-Finnmark, slik at også fartøy som er registret i Vest-Finnmark kan delta på samme vilkår som fartøy fra Øst-Finnmark. Endringen gjøres gjeldende fra 2021.
3. Stortinget har bedt regjeringen vurdere en opptrappingsmodell for krav for å delta i kongekrabbefangsten, slik at man sikrer at denne retten tilkommer aktive fiskere, og ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Angående punkt 2 ovenfor, vises det til høring av deltakerforskriften for 2021, som Fiskeridirektoratet har sendt på høring med høringsfrist 23. oktober. Her er det foreslått endringer i

vilkårene for å delta i åpen gruppe, herunder at fartøy må være merkeregistrert i Finnmark, samt å stramme inn på regelen om bosetting/manntallsføring. NFD har i sin bestilling bedt om at punkt 1 og 3 reflekteres i denne høringen.

Fiskeridirektoratets forslag

REGULERING OG FANGST I 2020

Fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område i 2020 har vært regulert innenfor følgende kvoter:

- 1 377 tonn hannkrabber
- 120 tonn hunnkrabber
- 153 tonn skadde hannkrabber

Innenfor totalkvoten på hannkrabber har 2 tonn hannkrabbe vært avsatt forskningsfangst, 1 tonn hannkrabbe til fritidsfangst og 13 tonn hannkrabber til turistfangst og reiselivsbedrifter.

Totalkvoten ble beregnet overfisket med 55 tonn i 2019, slik at dette kvantumet har blitt trukket fra totalkvoten for 2020. Disponibel kvote i 2020 utgjør dermed 1 306 tonn lytefrie hannkrabber for fartøy som deltar i den kvoteregulerte fangsten.

Reguleringsåret startet 1. januar 2020 og følger kalenderåret.

Fiskeridirektøren foreslår i all hovedsak en videreføring av regulering av fangst av kongekrabbe som i inneværende år.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Tatt i betraktning det spesielle året som 2020 har utartet seg til å bli, mener Sjømatbedriftene det er hensiktsmessig ikke å gjøre større endringer i reguleringene for neste år. Man har all grunn til å tro at også 2021 vil bli rammet av følgene av covid-19 pandemien og Sjømatbedriftene finner det i den anledning hensiktsmessig å videreføre regulering av fangst av kongekrabbe som i inneværende år.

KVOTER

Det skal i utgangspunktet ikke avsettes kvantum til forskningsformål, men det tildeles likevel et lite kvantum til forskningsformål. De siste to årene har dette utgjort ca. 2 tonn.

Fiskeridirektøren foreslår å avsette 2 tonn kongekrabbe til forskningsformål i 2021.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene mener grundig forskning er grunnsteinen for all god forvaltning. Forslaget om å avsette 2 tonn kongekrabbe til forskningsformål støttes.

Avsetningen til fritidsfangst har utgjort 1 tonn de siste årene. Til tross for rapporteringsplikt til Fiskeridirektoratet, er det mottatt svært få innmeldinger av fritidsfangst av kongekrabbe. En årsak kan være at det er få som driver med fritidsfangst, da det er god tilgjengelighet for dem som ønsker å kjøpe kongekrabbe. En annen årsak kan være at en betydelig andel av fritidsfiskerne ikke melder inn fangstene. Det er ikke enkelt å kontrollere fritidsfangsten ettersom redskapen ofte står nært land og er vanskelig å oppdage.

Fiskeridirektøren foreslår å avsette 1 tonn kongekrabbe til fritidsfangst i 2021.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene finner det beklagelig at det er mottatt få innmeldinger av fritidsfangst. Det er viktig at fastsatt kvote utnyttes og det er viktig at uttak blir korrekt registrert.

Sjømatbedriftene mener at det bør undersøkes nærmere hva som er bakgrunnen for at kvote ikke blir utnyttet. Det fremstår som unødvendig å avsette kvote, når man er usikker på hva som er det reelle uttaket utover eller innenfor kvoten.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene mener det bør undersøkes nærmere hva som er bakgrunnen for at kvote ikke blir utnyttet. For å ha en buffer for eventuelt uregistrert uttak, mener Sjømatbedriftene det er hensiktsmessig å avsette 1 tonn kongekrabbe til fritidsfangst i 2021.

Avsetning til turistfiske og reiselivsbedrifter

Kongekrabben har etter hvert blitt en hjørnestein for turistnæringen i Øst-Finnmark. I 2020 har næringen vært hardt rammet av covid-19-pandemien. Per 07.10.2020 har bedriftene rapportert inn fangst på 2,9 tonn hittil i år.

Fiskeridirektoratet region Nord opplever i dag at man har et forvaltningsregime som tilsynelatende oppfattes som legitimt av turistbedriftene, men det må påpekes at aktiviteten er tillitsbasert og vanskelig å kontrollere. Dette innebærer begrensede muligheter for å følge opp aktivitet og det som faktisk rapporteres. Et mulig tiltak for å legge til rette for kontroll kan være at turistbedriften må melde inn til Fiskeridirektoratet minimum 12 timer før planlagt aktivitet.

Fiskeridirektøren ber om høringsinstansenes syn på saken.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene ser det som hensiktsmessig å innrapportere 12 timer før planlagt aktivitet. Det er viktig å opprettholde turistnæringen i Øst-Finnmark og kongekrabbe er en viktig del av dette og bygger opp under videreføring og utvidelse av denne næringen. Samtidig bør det ikke være enklere å drive med uregistrert uttak fordi man er turist. Det er naturlig å tro at de aller fleste som ønsker å drive med kongekrabbefiske som turist også har reservert opphold og i noen grad, (om ikke fullt ut) aktiviteter ved og under sitt opphold i forkant. Det bør derfor ikke være utfordrende for tilbyder å melde fra om aktivitet minimum 12 timer innen aktivitet tiltar.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene ser det som hensiktsmessig å innrapportere 12 timer før planlagt aktivitet.

Beregning av gjennomsnittsvekt per krabbe

Dagens estimat på 1,5 kg per krabbe er begrunnet ut ifra en antakelse om at sorteringen ikke er like «hard» i turistfisket som i den ordinære kongekrabbe fangsten – der kjøpere opererer med en høyere gjennomsnittsvekt per krabbe. Vinteren 2020 kom det reaksjoner på Fiskeridirektoratet region Nord

sin beregning på gjennomsnittskrabbe i turistfiske. Det ble uttalt at estimatet var for lite da turistfiskebedriftene i stor grad beholdt den store kongekrabben. Dersom det er behov for å justere vekten for gjennomsnittskrabbe som fanges av turistfiskebedriftene kan dette gjøres i retningslinjene som fastsettes for tildeling av kvote. Ufisket kvantum på avsetningen til reiselivsbedrifter blir tilbakeført fiskerne neste år via kvotefleksibilitetsordningen. Pandemien synes ikke å være over i 2021, og det vil være stor usikkerhet rundt reiselivsnæringen. Fiskeridirektoratet mener det mest hensiktsmessige vil være å videreføre avsetningen på inneværende års nivå for å ta høyde for usikkerheten.

Fiskeridirektøren foreslår å avsette 13 tonn til turistfiske og reiselivsbedrifter.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Med samme begrunnelse som innledningsvis: Sjømatbedriftene mener det er viktig ikke å gjøre for store endringer i neste års kvoter med bakgrunn i hvordan situasjonen har vært hittil i år og sannsynligvis til neste år. Det er viktig at næringsutøvere får stabile og forutsigbare rammevilkår, særlig med tanke på hvordan situasjonen er.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Fiskeridirektørens forslag om å videreføre kvote på 13 tonn til turistfiske og reiselivsbedrifter støttes.

Fordeling av kvoter på fartøynivå

Fiskeridirektøren foreslår at kvotene for reguleringsåret 2021 fordeles på fartøynivå som i inneværende sesong. Etterspørselen etter kongekrabbe i markedet har økt og prisene har vært gode slik at deltakelsen har økt de siste årene. Samtidig har kongekrabbefiskerne blitt mer profesjonaliserte og kvoteutnyttelsen har vært høy. Fiskeridirektøren mener det ikke er grunnlag for å overregulere fartøykvotene, og at kvoten derfor skal fordeles tilnærmet flatt på antall faktorer i fisket. Ettersom det er en åpen gruppe, varierer antall deltakeradganger gjennom året. Dette skyldes utskiftninger av fartøy og at flere fartøy kommer inn i fangsten i løpet av året. Det legges til grunn at fangsten skal reguleres med garanterte kvoter som i inneværende år. Fiskeridirektoratet legger til grunn at adgangen til å overføre inntil 10 % av totalkvoten mellom kvoteår videreføres.

Fiskeridirektøren foreslår at det tildeles garanterte fartøykvoter uten overregulering.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene støtter Fiskeridirektørens forslag.

Omsetningskrav – verdi

I Meld. St. 17 (2014-2015) ble det foreslått en ny modell for kvotetildeling på bakgrunn av at kongekrabbe i større grad skal fangstes av de som er negativt berørt av kongekrabben som bifangst i andre fiskerier. Forslaget innebar at fartøyene får tildelt kvote basert på fartøyets omsetning av annen fisk. Dette skal bidra til å styrke driftsgrunnlaget og lønnsomheten for det enkelte fartøy, og i tillegg forbedre grunnlaget for landanlegg og mottaksstasjoner som også er avhengig av annen fisk. Den nye modellen for kvotetildeling fikk virkning fra 1. januar 2016. Kvotebestillingen har blitt grundig debattert i forbindelse med høringene for regulering av fangst av kongekrabbe hvert år. Omsetningskravet ble endret til 200 000 kr for hel kvote i 2019. I bestillingen fra NFD blir Fiskeridirektoratet bedt om å foreslå en opptrappingsmodell for fordeling av kongekrabbekvoter. I bestillingen fra departementet heter det at: «Hensikten og hensynet bak en opptrappingsmodell for å delta i kongekrabbefisket er å i større grad bidra til en fordeling av kongekrabbekvoter som kompenserer den aktive fiskeren som er plaget med kongekrabbe i annet fiskeri. En opptrappingsmodell bør legge vekt på hensynet til forutsigbarhet og stabilitet for den aktive fisker. Kravet til omsetning sikrer til en viss grad at fartøyene fortsatt har annen aktivitet i fiskeriene, og tilbakemeldingene fra fiskeindustrien er også positive ved at det landes mer fisk. På den andre siden bidrar omsetningskravet i liten grad til å differensiere kvotene slik kravet er i dag. Fiskeridirektoratet ser at ca. 84 % av fartøyene ved årets begynnelse oppfyller kravet for å få hel kvote i inneværende år. I underkant av 13 % har omsetning mellom 200 000 – 299 999 kr, noe som tilsier at omsetningskravet kan økes ytterligere.

Fiskeridirektøren foreslår et omsetningskrav slik det framgår av tabell 7 for tildeling av kvoter på kongekrabbe i 2021. Videre foreslår Fiskeridirektøren at omsetningskravet for hel kvote øker til 400 000 kr i 2022 og til 500 000 kr i 2023.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene mener det grunnleggende i forvaltning av kongekrabbe skal være at den i større grad skal fangstes av de som er negativt berørt av den som bifangst i andre fiskerier. Vi merker oss at enkelte uttaler at de er så negativt berørt av kongekrabben, at den overgår

andre fiskerier, altså at de får andre arter som bifangst, (målt i mengde) og kongekrabbe dermed blir hovedfangsten. I en slik situasjon, vil fiskeridirektørens forslag komme svært negativ ut og vi mener at det kan være uheldig: Samtidig som kongekrabben har blitt en ressurs, er den på andre måter en uønsket art. Det er viktig at ressursen blir høstet på en måte som ivaretar andre arters reproduksjon og at de ikke fortrenses. Det påpekes at 84 % av de som har fisket under kongekrabbeordningen ved årets begynnelse oppfylte kravet for å få hel kvote, mens i underkant av 13 % har omsetning mellom 200 000 – 299 999 kr. Med andre ord så var det nærmere 97 % som oppfylte krav til enten hel eller halv kvote på kongekrabbe i år. Det betyr at det er fiskere som ikke oppfyller omsetningskravet og de vil ikke få kvote på kongekrabbe. Sjømatbedriftene støtter i utgangspunktet Fiskeridirektørens forslag, da vi mener at kongekrabben i større grad skal fangstes av de som er negativt berørt av den som bifangst i andre fiskerier. Vi mener allikevel at den foreslåtte gradvise opptrappingen er veldig bratt, samt at den første opptrappingen vil ha tilbakevirkende effekt, med tanke på at kravet til omsetning allerede trer i kraft i 2021. Med dette som bakgrunn mener vi at en gradvis opptrapping med igangsettelse fra 2022 er mest hensiktsmessig, sistnevnte for at fiskerne skal ha anledning til å omstille seg. Dernest mener Sjømatbedriftene at den gradvise økningen bør settes til kr 350 000,- for hel kvote i 2023 og kr 450 000,- for hel kvote i 2024.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Det foreslås en gradvis opptrapping av omsetningskrav fra 2022 til kr 300 000,-, deretter kr 350 000,- i 2023 og kr 450 000,- i 2024. Sjømatbedriftene mener at det kreves en nærmere undersøkelse av bakgrunnen til fartøyene som ikke oppfyller den foreslåtte opptrappingen i omsetningskrav.

Omsetningskrav – område

I bestillingen fra NFD framgår det at hensynet bak en opptrappingsmodell for å delta i fangst av kongekrabbe er å i større grad bidra til en fordeling av kongekrabbekvoter som kompenserer den aktive fiskeren som er plaget med kongekrabbe i annet fiskeri. Etter Fiskeridirektoratets oppfatning og de tilbakemeldinger vi får, er det fiskerne i Øst-Finnmark som er mest plaget med kongekrabbe. Dette underbygges at HI sine årlige kartlegginger av bestanden utenfor kvoteregulert område, der bestanden er relativt liten. Dersom man ønsker å tilgodese fiskerne som er plaget, er det hensiktsmessig å innføre et krav om at fangsten som legges til grunn for omsetningskravet er fisket eller landet i Øst-Finnmark. Dette var tilfellet for det opprinnelige aktivitetskravet når lukket gruppe

ble opprettet. Etersom fartøy fra hele Finnmark får delta i fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område fra 2021, kan det synes naturlig at det kreves at fisken er fisket og/eller landet i Finnmark – men en slik løsning vil etter Fiskeridirektoratets oppfatning i mindre grad oppfylle formålet bak omsetningskravet. Et krav om at fisken som legges til grunn for omsetning ved tildeling av kvotefaktor skal være fisket eller landet i nærmere bestemt område kan kombineres med forutgående forslag.

Dersom man velger at et nærmere krav til område skal inngå i grunnlaget for omsetning, kan man vurdere om det skal benyttes landingssted eller fangstområde som utgangspunkt. Da lukket gruppe ble innført lå det et krav om fangstområde til grunn, og en slik løsning ble vurdert som mest egnet til å ivareta hensynet om at de som er plaget med bifangst av krabbe i andre fiskeri skal tilgodeses ved fangst av kongekrabbe. En videreføring av et slikt krav kan gi kontrollmessige utfordringer med feil føring av fangstområder, men dette kan sjekkes ved hjelp av sporing. Et krav om at landingsstedet skal være innenfor kvoteregulert område vil i større grad ivareta landsiden og vil være lettere å kontrollere i og med at det ikke er tvil om hvor mottaksanlegget ligger. Kravet vil kunne hevdes å være konkurransevridende og begunstige landingsanlegg i øst. Det er også en viss mulighet for at landinger som er fangstet i områder uten problemer med kongekrabbe leveres i kvoteområdet, i noen tilfeller for å tilpasse seg omsetningskravet. En betydelig ulempe med begge kravene vil være økt aktivitet og redskapskonflikter i kvoteregulert område. I tillegg vil det kunne medføre økt administrasjon, dersom man manuelt må sjekke sporing etc.

Fiskeridirektøren ber om høringsinstansenes syn på saken.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene mener det kan være uheldig for økt fisketrykk at det er et krav om at fisket skal foregå i bestemte områder. Sjømatbedriftene mener også at det kan være konkurransevridende at landinger skal skje innenfor geografisk område. Sjømatbedriftene finner det vanskelig å avveie disse problemstillingene mot hverandre. Kongekrabben ser ikke grensen under vann, dermed mener Sjømatbedriftene at det kan være uheldig at man setter en rigid grense for hvor fangst som kvalifiserer til omsetningskrav for å fiske kongekrabbe skal være fisket.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene viser til sitt primære standpunkt, og mener det vil være mest formålstjenlig med en ordning som gir like konkurransevilkår, og ikke oppfattes rigid. Om direktoratet likevel skulle havne på en ordning hvor man setter en geografisk grense mener Sjømatbedriftene subsidiært at det bør utredes nærmere hvordan det geografiske område skal defineres både hva gjelder fangst og landing, da dagens forslag vil medføre et økt fiskepress i utvalgte områder.

Omsetningskrav – status i fiskermanntallet

Før omsetningskravet ble innført ble kvotene som kjent differensiert med full kvote til fiskere på blad B i fiskermanntallet, mens fiskere på blad A fikk halv kvote. Det var flere grunner til at det ble endret til et omsetningskrav istedenfor å skille etter status i manntallet. En av grunnene var at ordningen i liten grad differensierte kvotene ved at andelen med halv kvote var liten og forholdsvis stabil i tillegg til at det var enkelt å endre status til blad B. Erfaringen fra tidligere var at nærmest «alle» kongekrabbefiskere etter hvert kom seg over på blad B. Flere av høringsinstansene har tidligere tatt til orde for et slik skille på status i manntallet, da dette oppfattes som rettferdig ved at deltidsfiskere får lavere kvote enn heltidsfiskere. På den annen side kan en slik løsning slå uheldig ut. En fisker kan eksempelvis jobbe turnus på et ringnotfartøy med høy inntekt og stå på blad B. I friperioder kan vedkommende fiske med egen sjark uten at det stilles krav om levering av fangst fra andre fiskeri enn kongekrabbe. En deltidsfisker på blad A bosatt i Finnmark kan ha behov for å kombinere fiskeryrket med annen jobb. En inndeling for tildeling av kongekrabbekvote på manntallsstatus kan vanskeliggjøre at vedkommende kan bli heltidsfisker og oppfyller i mindre grad formålet om at de som er plaget med fangst av kongekrabbe skal tilgodeses. Det at fiskeren henter noe av inntekten sin fra land, bidrar også til redusert beskatningspress på andre bestander. En slik fisker vil nok synes det er urimelig å bli «straffet» for å ha flere næringsveier. Fisket kan for øvrig være av vesentlig betydning for valg av bosted.

Differensiering av kvote etter status i manntallet kan gjøres på flere måter. En måte kan være at fiskere på blad A får maksimalt halv kvote (kvotefaktor 0,5), og felles krav til omsetning for kvotefaktor 0,1, 0,25 og 0,5.

Fiskeridirektøren ber om høringsinstansens syn på saken.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Ettersom «alle» etter hvert kom seg over fra blad A til blad B i fiskermanntallet, kan man slutte at den relativt faste og lave andelen som står på blad A, er tilfreds med den situasjonen. Samtidig kan man også mistenke at flere, om ikke mange endret fra blad A til blad B før det lå et omsetningskrav til grunn utelukkende for å fiske kongekrabbe som et lukrativt fiskeri, ikke som et gode man fikk som følge av at det var merarbeid og plagsomt i ens vanlige fiskeri etter andre arter. Det kan også slå uheldig ut at omsetningskravet utelukkende skal utløse rett på kvote i fisket etter kongekrabbe, da fiskere som tjener godt i andre fiskerier som ikke er plaget av kongekrabbe kan ha krav på kvote.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene støtter Fiskeridirektørens forslag om felles krav til omsetning for kvotefaktor 0,1 0,25 og 0,5 og maksimalt halv kvote til fiskere i fiskermanntallet på blad A.

Omsetningskrav – sjølaksefiske

Fiskeridirektoratet mottok 6. oktober 2020 en henvendelse fra Miljødirektoratet der det framgår at det er uheldig at omsetning av sjølaks inngår i beregningsgrunnlaget for omsetningskravet. Miljødirektoratet forvalter anadrom laksefisk, og regulerer fisket i vassdrag og i sjøen. Miljødirektoratet har fått i oppdrag av Klima og miljødepartementet å redusere fisket på blandete laksebestander i sjøen, der bestander med risiko for overbeskatning inngår i fisket. Miljødirektoratet ønsker på denne bakgrunn at omsetning fra sjølaksefiske ikke skal kunne legges til grunn ved fastsettelse av kongekrabbekvoter. Fiskeridirektoratet viser igjen her til at formålet bak omsetningskravet er at de som har vært plaget med kongekrabbe skal tilgodeses ved å få drive fangst av kongekrabbe. Sjølaksefisket foregår hovedsakelig i nærheten av land hvor det ferdes mindre kongekrabbe og gjennomføres på en slik måte at fiskere antakelig i liten grad er plaget med kongekrabbe. Det har også medført kontrollutfordringer at omsetning fra sjølaksefiske ikke dokumenteres ved sluttседler fra salgslag. På den annen side er omfanget av fisket etter sjølaks som benyttes til å dokumentere omsetning av annen fisk for å få forhøyet fartøyskvote etter kongekrabbe begrenset. Det er registrert omtrent ti personer som har benyttet muligheten i 2020. Dette antallet

medfører at det ikke er store administrative kostnader ved ordningen. Det er også usikkert hvor vidt en endring av å kunne benytte sjølaksefiske i omsetningskravet vil medføre et mindre press på de lokale laksebestandene. Fiskeridirektoratet understreker at retten til å drive sjølaksefiske ikke berøres av at omsetning fra slik fiske ikke medregnes i omsetning av annen fisk for å få forhøyet fartøykvote av kongekrabbe.

Fiskeridirektøren ber om innspill fra høringsinstansene i saken.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Det er positivt at beregningen av de omtrent 10 personer som bedriver sjølaksefiske ikke medfører vesentlig merarbeid ved beregning av kvotegrunnlaget på kongekrabbe.

Sjømatbedriftene registrer at det er et uttalt mål å redusere fisket på blandete laksebestander i sjøen. Selv om det er mindre sannsynlighet for at kongekrabben er en vesentlig plage i sjølaksefiske som foregår nærmere land, er det rimelig å anta at de som omfattes av forslaget også utøver annet fiske hvor de er plaget av kongekrabben. Slik som vi ser det, gjelder det en svært liten andel av fiskerne som får kvoter, samtidig er det også rimelig å tro at kvantumene ikke er store. Dersom man fjerner laksen fra beregningsgrunnlaget, risikerer man derimot også å fjerne fiskerens mulighet for å ta del i kongekrabbefisket. Dersom laksefiske ikke skal inngå i beregning av kvotegrunnlaget etter kongekrabbe, mener Sjømatbedriftene at det må dokumenteres at sjølaksefisket utgjør en vesentlig del av beregningen til kvotegrunnlaget, samt at innblanding av andre arter i kvotegrunnlaget er minimal.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene mener at fangsten i forbindelse med sjølaksefiske skal fortsette å inngå som beregningsgrunnlag for fartøykvote av kongekrabbe. Dersom laksefiske ikke skal inngå i beregning av kvotegrunnlaget etter kongekrabbe, mener Sjømatbedriftene at det må dokumenteres at sjølaksefisket utgjør en vesentlig del av beregningen til kvotegrunnlaget, samt at innblanding av andre arter i kvotegrunnlaget er minimal.

Tilleggskvoter

Fiskeridirektøren foreslår at reguleringen av tilleggskvotene på hunnkrabber og skadde hannkrabber videreføres. Det foreligger ikke ny informasjon som tilsier endringer i reguleringen.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre gjeldene bestemmelser om at fartøy kan fange og lande inntil 10 % skadde hannkrabber og 10 % hunnkrabber beregnet av fartøyets fangst av lytefri hannkrabbe per uke.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene støtter Fiskeridirektørens forslag.

Mobile kjøpestasjoner

NFD har bedt Fiskeridirektoratet vurdere bruken av mobile kjøpestasjoner ved landing av kongekrabbe med tanke på å eventuelt begrense denne aktiviteten. I bestillingen fra departementet heter det at: «Det ble innført krav om at mobile kjøpestasjoner kun kan benyttes dersom disse er godkjent av Mattilsynet fra 1. januar 2020. Spørsmålet om det er et reelt behov for å tillate mobile kjøp har vært reist i flere runder, da mobile kjøp også utføres i nærheten av ordinære mottaksanlegg og er vanskelig å kontrollere. Vi vurderer at det er grunn for å se nærmere på om det burde gjøres en geografisk områdeavgrensning hvor det kan tillates bruk av mobile kjøp, eller alternativt en minimumsavstand til mottaksanlegg, og ber om at Fiskeridirektoratet inntar dette spørsmålet i den skriftlige høringen.»

Såkalte mobile kjøp (inkludert bruk av kjøpefartøy), det vil si at fangsten landes og omsettes utenfor ordinære og stedbundne mottaksanlegg, er benyttet i ulike deler av landet og i ulike fiskerier når det har vist seg vanskelig å få gjennomført en effektiv landing og omsetning av fangsten eller der fiskeriene foregår på steder som ligger langt fra ordinære mottaksanlegg. Bruk av mobile kjøpe er særlig aktuelt i fiskerier hvor mindre fartøy deltar ettersom de naturlig har en kortere rekkevidde sammenlignet med større fartøy. Dette er tilfelle ved fangst av kongekrabbe. Behovet for å benytte mobile kjøpestasjoner ved landing av kongekrabbe var tidligere større sammenlignet med dagens situasjon. I enkelte områder langs kysten var det store avstander mellom de ordinære mottaksanleggene og transportavstanden på sjø var lang sammenlignet med vei. Fartøyene måtte i tillegg gjerne gå over utsatte havområder. Mobilt kjøp av kongekrabbe har imidlertid over tid utviklet seg til i større grad å dekke andre behov og har for noen utviklet seg til å bli primærkilden til råstoff. Fiskeridirektoratet registrer for eksempel at fartøy i mange tilfeller går forbi eller fra ordinære mottaksanlegg og lander til mobile kjøpestasjoner lenger borte, slik at de forflytter seg over

lengre distanser enn om de hadde gått til nærmeste ordinære mottaksanlegg. Det er også eksempler på bedrifter som ligger i områder langt fra fangstfelt og er avhengig av mobile kjøp for å kjøpe større mengder kongekrabbe.

Bruk av mobile kjøpestasjoner oppfattes i dag av flere grunner konkurransevridende. Dette har blant annet sammenheng med at kostnadene for å få et kjøretøy godkjent er vesentlig lavere sammenlignet med kostnadene for godkjenning av et ordinært mottaksanlegg. Samtidig er det få begrensninger på å registrere mobile kjøpssteder i umiddelbar nærhet til et ordinært mottaksanlegg.

Det bemerkes at noen små anlegg ikke kjøper hele året på grunn av redusert tilgang på råstoff, markedssituasjon, kvalitet osv. I disse periodene vil det være interesse for andre kjøpere å kjøpe mobilt på samme sted. Generelt kan det legges til grunn at det over tid er etablert flere mottak i Øst-Finnmark innenfor det kvoteregulerte området. Behovet for å benytte mobile kjøpestasjoner i dette området er derfor vesentlig redusert. I Vest-Finnmark (utenfor det kvoteregulerte området) er det færre ordinære mottaksanlegg for kongekrabbe, men også en lavere fangstaktivitet.

Fiskeridirektoratet har registrert totalt 29 kjøpere (hovedenheter) av kongekrabbe de siste to årene, som i området fra og med Magerøya og østover til sammen har 46 mottaksanlegg og 110 registrerte mobile kjøpesteder (registrerte posisjoner for kjøp av kongekrabbe med kjøretøy).

Fiskeridirektoratet mener at det ikke skal være tillatt å benytte mobile kjøpestasjoner ved landing og omsetning av kongekrabbe. I den nasjonale strategiske risikovurderingen (NSRV) for 2020 er kongekrabbe pekt på et fiskeri hvor risikoen for ulovlige og uregistrerte landinger er stor. Det pekes også på omfanget av sakene som er avdekket de siste årene innen dette fisket. Den store risikoen som er identifisert i dette fisket kan i vesentlig grad knyttes til den omfattende bruken av mobile kjøpestasjoner i dette fiskeriet. Det er svært vanskelig for både Mattilsynet og Fiskeridirektoratet å kontrollere denne aktiviteten. Landingene skjer ofte på kveldstid og i helgene, som ytterligere gjør kontroll vanskelig. Det vises også til den store geografiske utstrekningen hvor slik aktivitet foregår i, samt tilgjengelighet til kaier som benyttes til å lande kongekrabbe. Risikoen er også i vesentlig grad knyttet til at kongekrabbe omsettes for en svært høy pris, som gjør at det kun er små kvantum som skal til for å sikre en vesentlig ulovlig inntjening. Risikoen for svart omsetning er u håndterlig stor når fangsten hentes ved kaier med mobile kjøpestasjoner. Subsidiært mener Fiskeridirektoratet at det ikke skal være tillatt å benytte mobile kjøpestasjoner ved landing og omsetning av kongekrabbe innenfor det kvoteregulerte området i Øst-Finnmark. Økningen i antall ordinære mottaksanlegg i dette området har redusert behovet for mobile kjøpestasjoner vesentlig. Dersom mobile

kjøpestasjoner fortsatt skal tillates utenfor kvoteregulert område foreslår Fiskeridirektoratet at mobile kjøp skal foregå etter samme vilkår som gjelder i forskrift 17. desember 2019 nr. 1894 om regulering av fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område øst for 26° Ø mv. i 2020. 25 Alternativt kan det etableres begrensninger i kjøperforskriften på hvor det er tillatt å registrere mobile kjøpestasjoner sammenholdt med allerede eksisterende ordinære mottaksanlegg. I henhold til kjøperforskriften § 5 første ledd kan det i dag bare registreres én kjøper ved samme anlegg. Utstrekningen av et mottaksanlegg baseres på en konkret vurdering, blant annet avhengig av fasilitetene som benyttes for å ta fangst fra fartøy til land. Det er likevel i realiteten liten eller ingen begrensninger på avstand av betydning i denne sammenheng i dagens regelverk. Fiskeridirektoratet ber derfor om innspill til avstandskrav mellom ordinære mottaksanlegg for kongekrabbe og registrerte kjøpssteder for mobile kjøp. Det bemerkes her at det ikke bare er avstand som må vurderes, men også hvorvidt fartøy må bevege seg over utsatte havområder. Her kan det tenkes etablert dispensasjonsordninger hvor det ved vurderingen av om det skal gis dispensasjon blant annet legges vekt på de lokale værforholdene, om fartøyet må passere utsatte områder og gangtid fra fiskefeltet til nærmeste mottaksanlegg. Det bemerkes at dispensasjonsordninger gir økt byråkratisering og en mindre effektiv forvaltning

Fiskeridirektøren foreslår at det innføres forbud mot å benytte mobile kjøpestasjoner ved landing og omsetning av kongekrabbe.

Subsidiært foreslår fiskeridirektøren at det ikke skal være tillatt å benytte mobile kjøpestasjoner ved landing og omsetning av kongekrabbe innenfor det kvoteregulerte området i Øst-Finnmark. Dersom mobile kjøpestasjoner fortsatt skal tillates utenfor kvoteregulert område foreslår fiskeridirektøren at mobile kjøp skal foregå etter samme vilkår som gjelder i forskrift 17. desember 2019 nr. 1894 om regulering av fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område øst for 26° Ø mv. i 2020.

Fiskeridirektøren ber om innspill til forslagene og andre former for å avgrense bruk av mobile kjøpestasjoner, for eksempel avstandskrav mellom ordinære mottaksanlegg og registrerte kjøpssteder for mobile kjøp.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene vil få bukt med juks og fusk i sjømatnæringen. Mobile kjøpsstasjoner fremstår etter hvert som et unntak som er blitt en regel. De mobile kjøpsstasjonene er konkurransevridende da de på indirekte vis, (ved hjelp av bl.a sin mobilitet) ikke blir underlagt de samme kravene som faste anlegg gjør. Det er viktig og nødvendig å gjøre tiltak både for å ivareta små fartøys sikkerhet og deres evne til å bevege seg over større avstander. Etter vår oppfatning er det blant hovedargumentene til at mobile kjøpsstasjoner er tillatt, i tillegg til å ha et tilbud i områder hvor det ikke er fast mottak. I utgangspunktet, mener Sjømatbedriftene at mobile kjøpsstasjoner bør forbys og avvikles i sin helhet. Vi kan imidlertid se behovet for mobile kjøpsstasjoner i områder hvor det faktisk ikke er andre faste anlegg og de leverte kvantum er for små for å etablere fast mottaksstruktur. Det forannevnte forutsetter at fisket også blir gjennomført i områder tilknyttet landområder som nettopp faller inn under de premissene. Subsidiært vil Sjømatbedriftene kunne støtte slike mobile kjøpsstasjoner. Det kan vise seg vanskelig å kartlegge disse premissene, samt vil det være utfordrende å bli enige om hvilke kvantitative vurderinger som skal legges til grunn ved vurdering av premissene. Det kan i den forbindelse være hensiktsmessig å nedsette en arbeidsgruppe med representanter fra både fiskere, landsiden og myndigheter for å få klarhet i dette.

Sjømatbedriftenes konklusjon:

Sjømatbedriftene mener det skal innføres forbud mot mobile kjøpsstasjoner. Subsidiært kan mobile kjøpsstasjoner tillates hvor følgende forutsetninger ligger til grunn: Fisket er gjennomført i område hvor det ikke er landstruktur for å ta imot fangst, det er ikke faste anlegg i området og fangstene det kan være behov for å levere er ikke store nok til å forsvare et fast anlegg. Konkrete avstander vil kreve nærmere avklaring og det bør etableres en arbeidsgruppe for å belyse avstander både på sjø og på land.

Individmerking av kongekrabbe

Det vises til høring om tiltak for å redusere ulovlig fangst og omsetning av kongekrabbe, som omfattet forslag om individmerking av kongekrabbe. Dette ble foreslått for å kunne spore fangst av kongekrabbe tilbake til lovlig aktivitet og for å unngå at uregistrert fangst kommer inn i verdikjeden. Tilbakemeldingene fra svært mange av høringsinstansene var positive, både fra næringen på land og

sjøsiden. Fiskeridirektoratet ønsket å opprettholde forslaget, men så at det krevdes nærmere vurdering i samarbeid med næringen for å kunne løse dette på en effektiv og troverdig måte med tanke på å sikre sporing og redusere risikoen for uregistrert omsetning av kongekrabbe. Det er nedsatt en arbeidsgruppe der representanter fra Fiskeridirektoratet og næringen ser nærmere på problemstillingen i løpet av høsten 2020.

Fredningsperiode

Det vises til pressemelding fra NFD 6. februar 2020 der det framgår at det er vedtatt en fredningsperiode i april måned som skal gjelde fra 2021:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utsetter-stengningsperiode-forkongekrabbe/id2689552/>

Fiskeridirektøren legger til grunn et forbud mot fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område fra 1. til 30. april 2021.

Økt innsats for å få bukt med uregistrert fangst

I bestillingen fra NFD vises det til at Stortinget har bedt regjeringen vurdere å øke innsatsen for å få bukt med uregistrert fangst av kongekrabbe, og at dette reflekteres i høringsnotatet.

Fiskeridirektoratet viser til at ulovligheter i fangst og omsetning av kongekrabbe har fått økt fokus det siste året. Fiskeridirektoratet har opprettet flere tverregionale grupper som skal jobbe mer spisset med ressurskontroll. To av disse gruppene har foreløpig hatt høyt fokus på kongekrabbe. - Gruppe for Etterfølgende kontroll Hvitfisk (EKH). Denne gruppen har først og fremst jobbet med førstehåndsomsetning og eksport av kongekrabbe. Gruppen har samarbeidet med Tolletaten, Skatteetaten og Mattilsynet. - Gruppe for risikovurdering av svart omsetning (SURK). Denne gruppen har også hatt fokus på kongekrabbe og samarbeidet med andre etater, spesielt Politiet, SNO, Reinpolitiet og Tolletaten. Fiskeridirektoratet region Nord jobber i tillegg med oppfølging av tips i andre saker og har avdekket flere andre saker som gjelder ulovlig oppbevaring av kongekrabbe. Innsatsen har bidratt til økt og bedre samarbeid om kontroll av omsetningen av kongekrabbe med andre etater som Tolletaten, Skatteetaten, Mattilsynet, Kystvakten og Politiet. En av de største utfordringene i næringen er fortsatt utstrakt bruk av samleteiner. Samleteiner er fortsatt viktige for en del små fartøy som fangster langt fra mottak og er avhengig av å samle krabbe til en større levering. På den andre siden gir samleteiner store kontrollutfordringer, øker grad av håndtering og dødelighet på kongekrabbe og vil kunne være et utgangspunkt for svart omsetning

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene tar orientering rundt individmerking, fredningsperiode og økt innsats for å få bukt med uregistrert fangst til følge.

Presisering av rapporteringskravet i Kystfiskeappen

Det vises til «forskrift om elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy under 15 meter (forskrift om kystfiskeappen)» § 2 der det framgår at forskriften gjelder for fartøy «som driver fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område». Dette innebærer at det bare kan stilles krav om landingsmelding når fartøyet fangster etter kongekrabbe i kvoteregulert område, ikke når fartøyet deltar i andre fiskerier. Fiskeridirektoratet ser behovet for å utvide kravet til å gjelde uansett hvilket fiskeri fartøyet deltar i. Dette vil forenkle kontrollen, ettersom at innføring av omsetningskravet har ført til flere tilfeller med overføring eller omskriving av fangst i blant annet torskefiskeriene for å tilpasse seg omsetningskravet.

Fiskeridirektøren foreslår å endre rapporteringskravet i forskrift om elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy under 15 meter (forskrift om kystfiskeappen) §2 til å gjelde «fartøy som har adgang til å delta i fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område».

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene støtter Fiskeridirektørens forslag.

Kortvarig stenging av områder for å tilrettelegge for forskningstokt

Havforskningsinstituttet (HI) meldte i sin kvoterådgivning for kongekrabbe i 2011 at prøvetaking til dels ble vanskelig gjort på grunn av stor fangstaktivitet i områdene der prøvene skulle tas. Etter dette har Fiskeridirektoratet i samarbeid med HI og Kystvakten gjennomført kortvarige stenginger for å tilrettelegge for forskningstokt. I perioden med kortvarige stengninger gjennomførte HI sitt forskningstokt i Øst-Finnmark og Fiskeridirektoratet benyttet perioden til å gjennomføre opprenskningstokt i Finnmark. Fiskeridirektoratet har fått mange positive tilbakemeldinger på opprenskningstoktet, og får utført et best mulig arbeid med godt resultat i stengningsperioden. Stengningen bidrar også til at bestandsestimering og kvoteråd blir best mulig. Det ble etablert et

unntak fra fangstforbudet for foretak med tillatelse til fangst av kongekrabbe i turistfisket, og samleiner, dersom teinene ble satt grunnere enn 50 meters dyp, samt at teinene ble rapportert til Kystvaksentralen. Omfanget ville være svært begrenset og ikke til hinder for HI sitt tokt eller opprenskningstoktet.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre at det skal kunne iverksettes fangstforbud for korte perioder i 2021 for å tilrettelegge for forskningstokt og opprenskningstokt både i og utenfor kvoteregulert område. Det foreslås å videreføre unntak for bedrifter med tillatelse til fangst av kongekrabbe i turistfisket og samleiner i kvoteregulert område.

Sjømatbedriftenes vurdering:

Sjømatbedriftene støtter Fiskeridirektørens forslag.

Trondheim 17.11.2020

Med vennlig hilsen
Sjømatbedriftene

Robert Eriksson
Administrerende Direktør

Helene Kristoffersen
Fagsjef fangstbasert industri